Anul al 62-lea
4 PAGINI

EXEMPLARUL 30 LEI
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 21.464/939

Nr. 87 Duminică 15 Aprilie 1945
4 PAGINI

ABONAMENTE
UNIVERSUL PROVINCIA
Lei 1800 pe 3 luni
Lei 3700 pe 6 luni
CAPITALA
Lei 2100 pe 3 luni
Lei 4100 pe 6 luni
AUTORITĂŢI
50% în plus

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

ABONAMENTE
UNIV. COPIILOR
1800 lei pe 6 luni
ZIARUL ŞTIINŢELOR
1800 lei pe 6 luni
UNIVERSUL LITERAR
1800 lei pe 6 luni
VESELIA 1400 lei pe 6 luni
TRUP ŞI SUFLET
900 lei pe 6 luni

DIRECTOR
ION LUGOSIANU

ZI DE DOLIU

Vestea morţii neaşteptate a Preşedintelui Roosevelt şi telegramele, care exprimă doliul umanităţii întregi se încrucişează pe unde cu strigătele de victorie ale comunicatelor armatelor Naţiunilor Unite pe câmpurile de luptă şi pe oceane.

Principalul făuritor al biruinţei ţării sale a închis ochii în vuetul triumfului trupelor lui victorioase, iluminat de cele dintâi raze de speranţă ale păcii trainice, cinstite şi drepte, pe care o pregătea cu aceiaşi voinţă de isbândă, cu care pregătise poporul american pentru războiul distrugător premeditat, voit, impus de voinţa de dominaţie a hitlerismului şi fascismului şi de voinţa de expansiune a imperialismului japonez.

El — cel mai înalt comandant al armatelor americane — cade la datorie, la postul de comandă, cea mai ilustră victimă a acestui război, încărcat de răspunderi, istovit de muncă, sigur de victorie, încrezător în biruinţa raţiunii, dreptăţii, a păcii şi a democraţiei.

Nici o existenţă n'a fost mai grea decât a lui. Cu o uriaşă energie s'a învins întâiu pe el însuşi şi spiritul lui de flacără a stăpânit cu un curaj eroic suferinţa inerţiei fizice.

A învins apoi crizele, prejudecăţile, ideile învechite; a prevăzut viitorul cu o luciditate de adevărat om de Stat; a schimbat ideile, şi-a convins prietenii, şi-a înfrânt adversarii, a pregătit victoria, a pus temeliile păcii.

Rare ori un om de Stat a cheltuit mai multă energie în împrejurări istorice mai grele şi mai mari.

De peste 30 de ani a stat neclintit în serviciul public al ţării sale. De 13 ani a exercitat cea mai înaltă magistratură a Uniunii, în cele mai dramatice vremuri ale istoriei ei. In 1933 el a făcut faţă cu bărbăţie şi îndemânare celei mai grave crize din istoria economică a Americii; din 1935 până la intrarea în război a ştiut în epoca grea a neutralităţii să îndrume poporul american pe drumul destinului său fără să compromită o singură clipă speranţele de pace, dar şi fără să piardă o singură zi posibilitatea de a asigura victoria în ceasul conflictului inevitabil; om de Stat neîntrecut, a dovedit în acelaşi timp o uimitoare luciditate în prepararea vastelor planuri strategice ale războiului şi o necruţătoare energie în pregătirea tehnică a victoriei finale; a luat în fine iniţiativa tuturor acelor planuri mondiale de organizare a securităţii şi a păcii, a stabilităţii monetare, a ajutorului şi reconstrucţiei universale, menite să evite lumii convulsiunile, care au urmat primul război mondial.

Această uriaşă activitate, consacrată de patru alegeri succesive, dovedind încrederea şi admiraţia poporului său — caz unic în istoria politică americană — a sleit puterile de viaţă ale bărbatului, care şi-a pus râvna şi energia cu atâta generositate în serviciul ţării lui şi al întregii omeniri.

Oameni ca Preşedintele Roosevelt nu mor. După ce au închis ochii ei rămân între noi, îşi dictează voinţa, îşi spun cuvântul, conduc mai departe lumea spre ursitele ei. Preşedintele Roosevelt a lăsat o doctrină, a schimbat tradiţiile, a deschis drumuri luminoase, a răscolit conştiinţele, a pus în acţiune forţe noui, a impus răspunderi şi obligaţii noui pentru decenii îndelungate. El lasă în urma lui o operă, pe care poporul american şi-o însuşeşte şi alături de el toate popoarele democratice, iubitoare de pace. Această operă îl face egal cu cei mai mari şi atât istoria ţării lui, cât şi istoria lumii îl vor aşeza în tovărăşia celor mai străluciţi dintre înnaintaşii lui.

Poporul nostru, consternat de imensa pierdere încercată de marea democraţie americană, îşi exprimă cu o adâncă emoţie sentimentele sale de sinceră părere de rău şi va păstra neştearsă amintirea bărbatului de Stat, care a bine meritat de la întreaga umanitate în tot aşa de largă măsură ca şi dela propria sa ţară.

„UNIVERSUL"

NOUL PREŞEDINTE AL STATELOR-UNITE A DEPUS JURĂMÂNTUL

D. HARRY TRUMAN
noul preşedinte al Statelor Unite

Washington, 13 (Rador). — D. Harry Truman, vice-preşedintele Statelor Unite, a depus jurământul în noua sa calitate de preşedinte al Statelor Unite la Casa Albă în faţa d-lui Harlan Stone, ministrul justiţiei.

El este al 37-lea preşedinte al Statelor Unite.

D. Truman a depus jurământul Joi la ora 18, 09 (ora Statelor Unite răsăritene).

PERSONALITATEA NOULUI PREŞEDINTE

Washington, 13 (Rador). — *Senatorul Harry Truman, care a devenit acum preşedinte al Statelor Unite, a înlocuit în postul de vicepreşedinte, după ultimele alegeri prezidenţiale pe d. Henry Wallace.*

Născut în Missouri, d. Truman, care luna viitoare va împlini 61 de ani, are la origină sânge scoţian, irlandez şi olandez.

In 1935 el a fost ales senator pe o perioadă de 6 ani, în cursul căreia a sprijinit programul New Deal-ului. El a fost reales senator în 1940.

Ca preşedinte al comisiei senatoriale pentru verificarea şi aprobarea cheltuelilor de război, el a studiat cheltuelile guvernului în legătură cu efortul de război.

D. Truman este un om modest, dar sincer când e nevoe.

In 1919 el s'a căsătorit cu miss Bess Wallace. Ei au o fiică.

✦

Londra, 13 (Rador). — *D. Robert Reuben, corespondent de război al Agenţiei Reuter, care s'a înapoiat la Londra dela Washington săptămâna aceasta, scrie:*

Senatorul Harry Truman, care în cursul nopţii de Joi spre Vineri a devenit preşedintele Statelor Unite, în urma încetării din viaţă a preşedintelui Roosevelt, a ajuns să ocupe un loc important în Senatul Statelor Unite de când a luat conducerea comisiei pentru verificarea şi aprobarea cheltuelilor de război.

D. Truman, care este un bărbat de stat extrem de serios şi care reprezintă statul federal Missouri, se află într'un contrast puternic cu genialul preşedinte ce a încetat din viaţă.

Activitatea sa strălucită în calitate de preşedinte al comisiei Truman din Senat l-a arătat a fi un luptător liberal, care a insistat pentru a se verifica toate organizaţiile industriale şi muncitoreşti care nu fac maximum de efort posibil în vederea câştigării războiului.

D. Truman a acceptat înalta onoare de a servi drept cocandidat al preşedintelui Roosevelt cu prilejul ultimelor alegeri când se svonea mereu că preşedintele Roosevelt nu este perfect sănătos.

Odată, în cursul alegerilor, preşedintele Roosevelt s'a plimbat cu automobilul pe străzile New-York-ului pe o ploaie mărunţă pentru a desminţi svonurile în legătură cu starea rea a sănătăţii sale. Trebue subliniat că maşina era deschisă.

D. Truman a declarat prietenilor săi intimi mai târziu că a acceptat această candidatură cu sentimentul unei grave responsabilităţi, dar persoanele oficiale din anturajul preşedintelui Roosevelt şi-au dat seama că democratul de Missouri este capabil să ia asupra sa povara prezidenţială, prestând o activitate plină de conştiinciozitate.

Probabil că ultimul său act oficial ca preşedinte al Senatului Statelor Unite — post pe care îl deţin vice-preşedinţii Statelor Unite — a fost să dea votul decisiv care a înlăturat balotajul şi a făcut să se respingă amendamentul care tindea să interzică noui angajamente ale Statelor Unite în baza acordului de împrumut şi închiriere în perioada imediat după terminarea războiului.

D. Truman este puternic sprijinit de blocul de sud al senatorilor americani. El este sprijinit deasemeni de partidul democrat şi din surse bine informate se afirmă că acest sprijin, împreună cu sprijinul pe care i-l dau susţinătorii săi liberali, va consolida poziţia sa într'o căutarea unei viguroase politici internaţionale a Statelor Unite în perioada de după război.

D. Truman a luat asupra sa şi a sprijinit în mod constant, atât ca senator, cât şi ca vice-preşedinte al Statelor Unite, politica internă şi externă a preşedintelui Roosevelt.

Ultimele momente ale preşedintelui Roosevelt

Washington, 13 (Rador). — **In 10 secunde ştirea morţii preşedintelui Roosevelt a fost difuzată pe întreg cuprinsul Statelor Unite prin radio şi telefon.**

Populaţia şi-a părăsit locuinţele în căutare de amănunte. Cinematografele şi-au întrerupt reprezentaţiile, pentru ca directorii lor să anunţe această moarte neaşteptată.

Toată săptămâna preşedintele Roosevelt a locuit la Warmsprings.

D. Stephen Early, secretarul său particular, a declarat că d-na Roosevelt şi amiralul Ross MacIntyre, medicul personal al preşedintelui, au plecat Joi după amiază cu avionul dela Washington la Warmsprings.

D. Truman lucra în biroul său când a fost informat de moartea preşedintelui Roosevelt. El s'a dus imediat cu automobilul la Casa Albă.

Preşedintele Roosevelt a încetat din viaţă la ora 15.35 (ora Statelor Unite răsăritene) la reşedinţa sa de vară.

Preşedintele plănuise să se odihnească trei săptămâni la Warmsprings, când a sosit acolo în ziua de 13 Martie. Dar el a mai stat încă o săptămână.

Ştirea morţii sale s'a produs după o zi de ştiri bune în legătură cu operaţiile militare şi după ce toate posturile de radio au difuzat părerea cercurilor militare din Washington că războiul cu Germania se va termina în câteva zile.

Nestiind cum să-şi exprime durerea, oamenii şi-au părăsit casele şi au început să vorbească cu vecinii. In baruri o linişte de moarte s'a abătut asupra celor de faţă, cărora nu le venea să creadă ştirea morţii unui om despre care adesea inamicii săi a spus că este „bolnav", dar care acceptase să păşească pe pragul Casei Albe pentru o nouă perioadă de patru ani.

Preşedintele Roosevelt a încetat din viaţă în camera sa de dormit din micul său bungalow alb unde venea de 20 de ani spre a-şi trata paralizia infantilă de care fusese atins în 1921.

Se crede că numai două persoane se aflau în mica sa vilă în clipa morţii sale. Ele sunt miss Laura Delano şi miss Margaret Suckley, care l-a îngrijit adesea în ultima vreme

In cursul nopţii de Joi spre Vineri, membrii guvernului s'au întrunit într'un consiliu special.

Drapelul Statelor Unite depe acoperişul Casei Albe a fost coborât la jumătatea prăjinei în semn de doliu.

Amiralul MacIntyre a dat următoarele amănunte în legătură cu moartea preşedintelui Roosevelt celor vreo 100 de ziarişti adunaţi imediat la Casa Albă:

„La ora 15.05 (ora Statelor Unite răsăritene) am fost chemat la telefon dela Warmspring. Mi s'a comunicat că preşedintele Roosevelt a leşinat pe când poza pentru un portret. Preşedintele urma să vină săptămâna viitoare la Washington. Am rugat pe d-rul James Paullin să se ducă la Warmsprings imediat. După 30 minute am chemat la telefon localitatea Warmsprings şi mi s'a spus că e „ceva foarte serios".

Maiorul Howard Bruen, care este doctor la Warmsprings, mi-a spus că este vorba de o hemoragie cerebrală. Am adus aceasta la cunoştinţa tuturor dela Casa Albă şi am luat contact cu Stephen Early, care a venit imediat la mine. Pe când trasam un plan pentru a ne duce la Warmsprings, telefonul a sunat din nou. D-rul Bruen îmi spune că starea preşedintelui este cam aceiaşi, dar deodată el întrerupe conversaţia fiind chemat de cineva. Câteva minute mai târziu revine să-mi spună că preşedintele Roosevelt a încetat din viaţă".

Amiralul MacIntyre este podidit de plâns în clipa când pronunţă ultimele cuvinte.

Şi ziariştii mai bătrâni au lacrămi în ochi.

El a continuat astfel: „Dr. Bruen mi-a precizat că este vorba de o hemoragie cerebrală masivă", care a pricinuit moartea preşedintelui nostru. Mi-a adăugat că l-a văzut pe preşedinte în cursul dimineţii într'o bună dispoziţie. El stătea liniştit într'un scaun pozând unui arhitect-desenator, când deodată s'a plâns de foarte puternice dureri de cap. In câteva minute şi-a pierdut cunoştinţa, pe care nu şi-a mai recăpătat-o până când a murit.

Când s'a aflat de moartea preşedintelui Roosevelt, sute de persoane s'au adunat în jurul Casei Albe.

Telefoanele din clădirea Congresului au fost asaltate de cereri de amănunte.

(Continuare in pag. 2-a)

DOLIU NAŢIONAL IN ROMÂNIA

Ştirea încetării din viaţă a Preşedintelui Roosevelt a produs o profundă impresie atât în Capitală cât şi în întreaga ţară.

In urma acestei triste veşti, guvernul a hotărît doliu naţional. La toate instituţiile din Capitală şi din ţară s'au arborat tricolorul şi drapelul american cernite.

D. vice preşedinte al consiliului de miniştri şi ministru al afacerilor străine Gh. Tătărescu însoţit de d. Vasile Stoica, secretar general la externe, a prezentat eri la orele 12.30, la sediul misiunii Statelor Unite în România, d-lui ministru plenipotenţiar B. Y. Berry, reprezentantul Statelor-Unite, condoleanţele guvernului şi ale poporului român pentru marea pierdere pe care a încercat-o America şi omenirea întreagă prin moartea Preşedintelui Roosevelt.

TELEGRAMELE M. S. REGELUI

M. S. Regele a trimis următoarele telegrame de condoleanţe Doamnei Roosevelt şi d-lui Harry Trumann, noul Preşedinte al Statelor Unite:

EXCELENŢEI SALE
DOMNULUI HARY TRUMANN
PREŞEDINTELE STATELOR UNITE ALE AMERICEI DE NORD
WASHINGTON

Impresionat profund de moartea marelui Franklin Delano Roosevelt exprim Excelenţei Voastre dureroasa Mea simpatie în cruda lovitură pe care au primit-o deopotrivă atât poporul american cât şi toate popoarele lumii iubitoare de pace.

Indurerat iau parte vie şi sinceră la doliul Domniei Voastre şi al naţiunii americane.

MIHAI R.

EXCELENŢEI SALE
DOAMNEI FRANKLIN
DELANO ROOSEVELT
WASHINGTON

Cu cea mai mare emoţie am aflat vestea decesului marelui Franklin Delano Roosevelt.

Ţin să vă exprim, Doamnă, atât Domniei Voastre cât şi întregei familii toată dureroasa Mea simpatie, asigurându-vă de partea profundă pe care o iau la doliul Dvs. care este şi acela al întregei naţiuni.

MIHAI R.

Drapelul coborît în bernă în semn de doliu la misiunea americană

D. Dr. Petru Groza, preşedintele Consiliului de miniştri, a trimes d-nei Eleanor Roosevelt următoarea telegramă:

MRS. FRANKLIN D. ROOSEVELT
WHITE HOUSE
WASHINGTON

Cutremurat de moartea ilustrului vostru soţ, care a fost unul dintre cei mai nobili fii ai omenirii, rog să-mi permiteţi Doamnă a Vă arăta că Guvernul şi naţiunea română împărtăşesc cu tot sufletul lor cumplita voastră durere.

Preşedintele Consiliului de Miniştri,
Dr. PETRU GROZA

❖

D. M. Ghelmegeanu, preşedintele Comisiunei Române pentru Aplicarea Armisiţiului, s'a prezentat ieri după amiază D-lui General Schuyler, la Misiunea Americană şi i-a exprimat condoleanţe pentru încetarea din viaţă a Preşedintelui Roosevelt.

D. Gh. Tătărescu, vice-preşedinte şi ministru al afacerilor străine a trimes o telegramă d-lui Preşedinte Harry Trumann.

✦

La Misiunea Statelor Unite din Capitală, unde s'a arborat doliul, s'a deschis un registru, în care au semnat membrii guvernului, oamenii politici şi personalităţi culturale.

❖

In semn de doliu spectacolele vor fi mâine suspendate, iar în localuri nu vor cânta muzici.

TRUPELE ROMÂNE AU AJUNS LA RÂUL VAG

MARELE STAT MAJOR AL ARMATEI

Comunicat asupra operaţiunilor din ziua de 13 Aprilie 1945

In regiunea munţilor Fatra Mică, trupele române, acţionând, într'un teren greu şi lipsit de comunicaţii, contra unui inamic care se apără cu înverşunare, au reuşit să treacă şi partea centrală a munţilor Fatra Mică, iar cu o parte din forţe să ajungă pe râul Vag.

Au fost eliberate mai multe localităţi, printre care: Briţko, Zliefov, Kolacin, Trenci şi Opatova.

In regiunea Trenci Teplice, s'au distins în mod deosebit — în cursul unor lupte grele prin care s'a respins la 10 Aprilie crt. un puternic contraatac inamic — unităţile române comandate de Colonelul Hrisafi, Căpitanul Petre Pavel, Căpitanul Bădescu Marin şi Locotenentul Bocan.

La Est de râul Morava, trupele noastre continuă înaintarea, respingând — în sectorul lor de acţiune — puternice rezistenţe opuse de inamic.

S'au realizat noui câştiguri de teren şi s'a pus stăpânire pe câteva înălţimi dominante, foarte importante pentru desfăşurarea viitoare a operaţiunilor.

Franklin Roosevelt depunând jurământul ca preşedinte al Statelor Unite la alegerea din 1937

MAREŞALUL STALIN ANUNŢĂ CUCERIREA VIENEI DE CĂTRE ARMATA MAREŞALULUI TOLBUKIN

Moscova, 13 (Rador). — **Un ordin de zi adresat de mareşalul Stalin mareşalului Tolbukin spune:**

„Trupele de pe cel de al treilea front ucrainean, sprijinite de trupe de pe cel de al doilea front ucrainean, au cucerit Vineri, 13 Aprilie, după înverşunate lupte de stradă, capitala Austriei, Viena, — important centru strategic al apărării germane în direcţia sudului Germaniei.

In luptele dela 16 Martie la 13 Aprilie, în jurul Vienei şi în Viena, trupele de pe acest front au nimicit 11 divizii blindate germane, printre care armata a 6-a blindată SS, au făcut peste 130.000 de prizonieri, ofiţeri şi soldaţi inamici, au nimicit şi capturat 1345 de tancuri şi tunuri automotoare, 2250 de tunuri de câmp şi au capturat alt material de război".

TRUPELE SOVIETICE PĂTRUND TOT MAI ADÂNC IN AUSTRIA ŞI CEHOSLOVACIA SPRE A FACE JONCŢIUNEA CU TRUPELE ANGLO-AMERICANE

Londra, 13 (Rador). — **După cum anunţă agenţia „Reuter", trupele sovietice pătrund tot mai adânc în Austria şi Cehoslovacia pentru a face joncţiunea cu trupele anglo-americane.**

Armatele germane, acum când soarta Vienei este pecetluită, se află în plină retragere în susul văii Dunării, înspre Germania.

La Viena bătălia se află în fazele sale finale şi se aşteaptă eliberarea completă de către trupele sovietice a capitalei Austriei.

❖

Moscova, 13 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Reuter" comunică:

Sensul operaţiunilor armatei sovietice dincolo de Viena începe să se evidenţieze pe măsură ce germanii se macină în lupte înverşunate în partea de nord-est a capitalei Austriei. Ruşii au două obiective principale: Praga şi graniţa cu Bavaria.

După ultimele telegrame de pe front, mari masse de trupe sovietice şi mari cantităţi de material sosesc la Viena ce a devenit principala bază a armatei roşii pentru luarea cu asalt a fortăreţei sudice a lui Hitler.

Colonelul von Olberg, redactorul militar al agenţiei germane „Transocean", anunţat Vineri seara că bătălia Vienei se apropie de sfârşit. După ce arată că trupele sovietice atacă pe un front de 192 km. între Pădurea Vieneză dela vest de capitala Austriei, şi Drava, colonelul von Olberg adaugă: „In Pădurea Vieneză, între Viena şi Poelten, liniile germane au fost rupte în mai multe locuri".

AMERICANII AU LANSAT TRUPE AEROPURTATE LA 25 KM. DE BERLIN

Londra, 13 (Rador). — **Mareşalul Montgomery a declarat trupelor sale că „germanii au fost înfrânţi deabinelea", dar că totuşi „maşina de război germană care se mai găseşte în mâna naziştilor nu se va preda niciodată, ci va lupta până la urmă".**

Ştirea, după care trupe aeropurtate americane de avantgardă ar fi pătruns până la 25 km. de Berlin, nu a fost confirmată încă. Se ştie însă sigur că blindatele generalului Patton au atins un punct situat la numai circa 55 km. de frontiera Cehoslovaciei.

O altă coloană din armata a 3-a a intrat în Jena.

In partea de nord a frontului, trupele britanice au realizat noui înaintări, împotriva rezistenţei germane care se prăbuşeşte.

Trupe din armata 1-a canadiană au intrat în cartierele mărginaşe dinspre răsărit ale oraşului Arnhem.

Postul de radio Luxemburg a anunţat că localitatea Braunschweig a fost curăţită de resturile formaţiilor inamice.

Postul de radio Paris a anunţat că formaţiunile americane aeropurtate, care fuseseră lansate la 25 km. de Berlin, au făcut contact cu trupele generalului Simpson

✦

Londra, 13 (Rador). — **Agenţia germană „Transocean" a anunţat că o coloană rulantă nord-americană acţionează la est de Braunschweig în ceeace pare a fi o operaţie de depăşire prin flanc a Berlinului dinspre nord pentru a stabili joncţiunea cu armata sovietică în apropiere de Stettin.**

In informaţia germană se spunea că această coloană se află la sud de Wittenberge.

✦

Londra, 13 (Rador). — Agenţia germană de ştiri a anunţat Vineri că „o puternică divizie blindată aliată înaintează către Wittenberg, la 130 km. spre nord de Braunschweig.

Alte forţe aliate au trecut râul Saale şi dau lupte în apropiere de Merseburg, adică la 25 km. spre vest de Lipsca.

❖

New-York, 13 (Rador). — Postul de radio New-York anunţă că trupele armatei I-a americane de sub comanda generalului Hodges au atins puncte aflate la numai 26 km. de Lipsca.

❖

Paris, 13 (Rador). — Corespondentul agenţiei „Reuter" pe lângă marele cartier al forţelor expediţionare aliate comunică:

Trei armate din grupul al 12-lea de armate înaintează rapid spre răsărit.

Elemente din armata a 9-a nordamericană au trecut fluviul Elba.

Divizia a 3-a din armata 1-a nordamericană a trecut râul Saale şi se găseşte la 27 km. de Leipzig, în timp ce divizia a 11-a blindată din armata a 3-a nordamericană a ajuns într'un punct situat la 54 km. de frontiera cehă.